

Hlas Nového Mesta

ROČNÍK XXVIII. ČASOPIS OBYVATEĽOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO 11/2018

S participáciou sa oboznámia aj školáci

Stavebný odpad ako hrdina festivalu

Deti sa mobilite učia hrou

Architekt Janák, majster interiérov

Milí čitatelia,

novembrové číslo vychádza len pár dní pred termínom komunálnych volieb. Napriek tomu v ňom nenájdete politickú reklamu ani príspevky kandidátov. Štatút Hlasu Nového Mesta nedovoľuje politickú inzerciu na žiadnej úrovni. A aby bola súťaž férová, starosta sa s miestnymi poslancami dohodol, že svoju prítomnosť v predvolebnom čísle všetci obmedzia na minimum. Som presvedčená, že každý, kto sa zaujíma o dianie vo svojom okolí, má dostatok informácií o práci miestneho zastupiteľstva aj organizácií a združení, z ktorých môžu prichádzať noví kandidáti.

Aj keď mladšia generácia voličov vyrástla už v demokratickom štáte, časy, keď voľba nebola skutočnou voľbou, nie sú ešte príliš vzdialené. Preto rozhodnite, komu dáte svoju dôveru, aby vás zastupoval počas najbližších štyroch rokov. Voličské právo je výsadou, ktorá si zaslúži, aby sme ju využili.

V druhej polovici októbra sa už po šiestykrát uskutočnilo hlasovanie o tom, ktoré projekty chcú Novomešťania podporiť z participatívneho rozpočtu v roku 2019. Mestská časť na ne vyčlenila 40 000 eur. Tí, čo odovzdali svoj hlas a vyjadrili preferencie, pomohli vybrať najlepšie nápady na zlepšenie nášho životného prostredia, kultúry či vzdelávania, podporili spolužitie miestnej komunity.

Dôležitú správu, ktorá nás všetkých potešila, sme dostali do redakcie tesne pred uzávierkou aktuálneho čísla. V rebríčku hodnotenia transparentnosti, ktorý zostavuje mimovládna organizácia Transparency International Slovensko, sa bratislavské Nové Mesto umiestnilo na medailovej pozícii. Je to výsledok dôslednej realizácie dlhodobého programu, ktorý mestská časť prijala s cieľom posilniť transparentnosť, zlepšiť prístup občanov k informáciám, ale aj zvýšiť efektívnosť fungovania samosprávy a verejného obstarávania.

Jana Škutková

Z obsahu čísla:

Koliba má novú knižnicu

str. 4

Rečnícke umenie sa dá naučiť

str. 8

Narodeninový maratón v Kramáriku

str. 9

Z pohnutej histórie Riazanskej ulice

str. 14

Poetické večery pri sviečkach pokračujú

str. 18

Muzikál bol témou na Vajnorskej

str. 18

Obálka:

Vek je len číslo – najmä keď mladších so staršími zväzuje nielen úcta, ale aj priateľstvo
Snímka Jana Plevová

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,
IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tlac@banm.sk, www.banm.sk/casopis/
Mesačník, dátum vydania 31. 10. 2018,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

šéfredaktor: Ing. Marek Líška,

členovia: MUDr. Jozef Dubravický,

JUDr. Tomáš Korček, Ing. arch. Peter Vaškovič,

Ing. Jana Škutková, Mgr. Marek Tettinger,

tajomník: Mgr. Ján Borčín.

Jazyková úprava: Hana Čiefová.

Grafická úprava: Martin Lovás.

Tlač: UltraPrint, s. r. o. Náklad: 24 200 výtlačkov.

Číslo 11/2018.

ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

Akí sme?

K Svetovému dňu dobrosrdečnosti 13. 11.

Každý, kto čosi vybavuje, kupuje alebo zháňa, je rád, ak pritom vstúpi do kontaktu s dobrosrdečným človekom. Teda s niekým ústretovým, chápaným, žičlivým, nie s človekom, ktorý od začiatku hľadá, ako sa vás zbaviť či prejsť vám cez rozum. Žiaľ, práve takí sa vraj u nás hojne vyskytujú. Zdá sa to aspoň podľa náhodne vypočutého rozhovoru o akomsi dodávateľovi strechy, ktorý medzi novú strešnú krytinu primiešal kopy zájdenej, už použitej. „Skúšal nás osmeknúť, ako je na Slovensku bežné,“ zaznelo. Zopár slov, ktoré zamrzia, čoby nie. A nielen roduverných Slovákov. Akí sme teda vlastne? Môžeme sa jeden na druhého v každodennom živote aspoň ako-tak spoľahnúť, alebo treba rátať s tým, že vo vhodnej chvíli sa každý náš blížny v minúte zmení na podvodníčka? Možno práve podľa odpovede na túto otázku sa delíme na optimistov a pesimistov. Kam patríte vy?

Starostu a poslancov si zvolíme 10. novembra

V sobotu 10. novembra 2018 si aj bratislavské Nové Mesto bude voliť starostu, poslancov miestneho zastupiteľstva, primátora hlavného mesta a poslancov mestského zastupiteľstva.

Voľby do orgánov samosprávy obcí sa začnú o 7. h a volebné miestnosti sa zavrú o 22. h. V Mestskej časti Bratislava-Nové Mesto je na voľby vytvorených 45 volebných okrskov s volebnými miestnosťami. Mestská časť eviduje 36 755 oprávnených voličov. O post starostu Nového Mesta sa uchádzajú traja kandidáti, na miestnych poslancov kandiduje 62 uchádzačov v štyroch volebných obvodoch.

Volič je povinný po príchode do volebnej miestnosti preukázať okrskovej volebnej komisii svoju totožnosť občianskym preukazom alebo dokladom o pobyte pre cudzinca. Komisia následne vydá voličovi štyri hlasovacie lístky – na voľby poslancov do mestského zastupiteľstva, primátora Bratislavy, poslancov miestneho zastupiteľstva a starostu mestskej časti.

Volič dostane aj prázdnu obálku s odtlačkom úradnej pečiatky mestskej časti.

Na hlasovacom lístku môže volič zakrúžkovať najviac toľko poradových čísiel kandidátov, koľko poslancov má byť v príslušnom volebnom obvode zvolených. (Počet poslancov, aký sa volí vo volebnom obvode, je uvedený na lístku.) Na hlasovacom lístku na voľby primátora a starostu môže volič zakrúžkovať poradové číslo len jedného kandidáta.

Volič je povinný odložiť nepoužité alebo nesprávne upravené hlasovacie lístky do špeciálnej zapečatenej schránky, inak sa dopustí priestupku s pokutou 33 eur.

Všetky informácie o príprave volieb, volebných miestnostiach, volebných okrskoch a tiež mapy a zoznamy jednotlivých volebných okrskov a k nim prislúchajúce ulice a domy nájdete na webových stránkach **www.bnm.sk** a **www.banm.sk**

Ján Borčín

Čo je nové v Novom Meste

Začiatkom októbra dokončili stavbári vnútornú rekonštrukciu materskej školy Šancová. Nové toalety, vymenené rozvody vody, tepla, radiátorov, nové podlahy aj podhlády znamenajú príjemnejšie prostredie pre deti, učiteľky i úsporu nákladov pre škôlku.

Bezpečne sa pohybovať na komunikáciách v hustnúcej automobilovej premávke sa musia mestské deti naučiť už v útlom veku. Aj preto pri našich školských zariadeniach vznikajú hracie plochy, na ktorých si najmä najmenší žiaci osvojujú dopravné pravidlá. Deti z Materskej školy na

Legerského ulici sa už tešia na svoje dopravné ihrisko, ktoré mestská časť buduje v spolupráci s ich rodičmi. Nová asfaltová plocha nahradí poškodené povrchy na školskom dvore. Farebné dopravné značenie z nej urobí skutočné „cvičisko“ a aby boli dopravné situácie naozaj reálne, rodičia zabezpečili aj zvislé dopravné značky. Ihrisko by malo začať slúžiť deťom už v novembri.

Lepšie sa jazdí motoristom na Kramároch, kde cestári

dokončili výmenu obrusnej vrstvy na miestnej komunikácii Hrdličkova od križovatky po vstup do školy pre žiakov so sluchoým postihnutím. Upravili parkovacie miesta popri ceste, pričom vytvorili aj niekoľko nových. V novembri budú cestárske rekonštrukčné práce pokračovať od križovatky smerom k Limbovej ulici.

Z obnoveného a zrevitalizovaného parku majú radosť obyvatelia Ľudovej štvrte. Zvlnenie trávnatých plôch má lepšie zadržiavať dažďovú vodu, ktorá tak nebude zatažovať miestnu kanalizáciu. Zaujímavý prvok vnieslo do parku aj podsvietenie fontány.

(jś), snímky Juraj Kerestúr, Ivan Trnavský, Jana Škutková

Prenájom Vernosti prinesie mestskej časti finančné zdroje

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto pre najme budovu Vernost na Nobelovej ulici za ročné nájomné 36-tisíc eur. Rozhodlo o tom začiatkom októbra miestne zastupiteľstvo, ktoré schválilo prenájom budovy spoločnosti SECURA s.r.o. Nájom bude trvať 10 rokov a spoločnosť bude musieť investovať do rekonštrukcie Vernosti minimálne 200-tisíc eur, v tom prípade jej vznikne nárok na predĺženie zmluvy

o ďalších 10 rokov – so záväzkom, že investuje do budovy ďalších minimálne 200-tisíc eur. Nájomca dostal aj podmienku, že po rekonštrukcii bude celé prvé poschodie budovy využívané výlučne na športovo-relaxačné a kultúrne účely. V budove Vernosti budú aj po prenájme naďalej pôsobiť Denné centrum seniorov Domovinka a pobočka novomestskej knižnice. (bor)

Začína sa príprava územného plánu zóny Zátišie – Hattalova a územného plánu zóny Vlárská

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto oznamuje verejnosti začatie prípravy územného plánu zóny Zátišie – Hattalova a územného plánu zóny Vlárská. Riešené územie Zátišie – Hattalova je ohraničené ulicami Kukučínova, Riazanská, Vajnorská a železničnou traťou vedúcou zo stanice Bratislava-Nové Mesto k stanici Bratislava-

-Predmestie. Územie zóny Vlárská je ohraničené ulicami Stará Klenová, Vlárská, Limbová, železničnou traťou a hranicou lesných pozemkov. Cieľom prípravných prác je sústrediť podklady, podnety a požiadavky, ktoré by mohli byť využité pri spracúvaní územnoplánovacej dokumentácie. Občania môžu svoje podnety

zaslať na adresu Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto, oddelenie životného prostredia a územného plánovania, Junácka 1, 832 92 Bratislava alebo doručiť do podateľne miestneho úradu. Bližšie informácie a termíny sú uvedené na stránke www.banm.sk, prípadne ich získate na oddelení ŽPaÚP. (ŽPaÚP)

Beda národu, ktorý nečíta! vravieval Matej Hrebenda

Nová pobočka verejnej knižnice spojená s veľkorysými priestormi na komunitné aktivity začala slúžiť obyvateľom Koliby na Jeséniovej ulici. Úpravy sa uskutočňovali postupne, no 25. septembra starosta a predstavitelia mestskej časti spolu so zástupcami sponzorskej spoločnosti ITB Development slávnostne prestrihli pásku na kompletne zrekonštruovaných a vybavených priestoroch.

„Knižnica na Kolibe má dlhú históriu, viackrát sa sťahovala a v stálej prevádzke ju udržal najmä veľký záujem a odhodlanie čitateľov. V lete poskytuje okolitá príroda veľa príležitostí na oddych, ale v chladnom počasí môže odteraz platiť heslo Z Gaštanice do knižnice!“ prihovorila sa hosťom z radov poslancov, obyvateľov, kolegov knihovníkov i čitateľov riaditeľka Jana Sedláčková. „Knižnica a komunitné centrum sídlia v oddele-

ných miestnostiach, a tak môžu fungovať nezávisle od seba. Zvláštnosťou tejto pobočky je, že máme k dispozícii aj pekný pozemok, na ktorom chceme v budúcnosti vybudovať letnú čítareň a pokojné miesto na detské hry,“ dodala.

O tom, ako využiť voľný priestor na Kolibe, sa začalo uvažovať už dávnejšie. V diskusiách sa vyhrotili názory, proti sebe stáli podporovatelia vzniku komunitného cen-

tra a podporovatelia prenájmu priestoru. Vedenie mestskej časti nakoniec prinieslo kompromis – knižnicu, ktorá bude spolu s komunitným priestorom slúžiť všetkým Kolibčanom.

Aké dôležité sú knihy v živote človeka, pripomenuli žiaci z blízkej základnej školy krásnym pásmom o Matejovi Hrebendovi. Oddaný šíriteľ slovenskej kultúry pochodil pešo celú habsburskú monarchiu. Knihy predával, no veľa ich aj rozdal rôznym školským inštitúciám. Na jeho počesť sa marec, mesiac jeho narodenia, stal u nás Mesiacom knihy.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Mesiace úcty k starším sme oslávili spoločne

Aj keď na novomestských seniorov myslí miestna samospráva počas celého roka, v októbri im venuje ešte o čosi viac pozornosti. Zaslúžia si to, veď väčšina našich starších spoluobčanov zďaleka nezloží ruky do lona s príchodom dôchodkového veku. Svoj čas a starostlivosť venujú popri rodine aj spoločenským problémom. Je pre nich samozrejmé, že prídu pomôcť na brigádu, vyjadria svoje názory v diskusiách a neraz pridajú aj skúsené odporúčania na riešenie situácií.

V denných centrách seniorov panuje väčšinou tvorivá atmosféra občas doplnená športovým či vzdelávacím programom. Veľmi obľúbené sú aj väč-

kultúrny program. Také boli aj októbrové posedenia vo všetkých ôsmich denných centrách seniorov. Kým prišla redakčná uzávierka Hlasu, stihli sme navštíviť naše najväčšie centrum na Kramároch a tiež to najmenšie na Chemickej ulici.

Členovia DC Stromová pozvali medzi seba mužský spevácky zbor z Lozorna s veselým názvom Enem tak, ktorý ich rozveselil autentickým folklórnym programom. Obdiv si však zaslúžili aj malí hostia Martinko a Lucka z neďalekého tanečného klubu Dance House, ktorí bravúrne ovládli parket tanečnými kreáciami. V dobrej nálade a pri chutnom pohostení z rúk tunajších vychýrených cukrárok pokračovala oslava až do večera.

Aj v klube na Chemickej sa zišli seniori v hojnom počte a v priateľskej atmosfére sa pohovárili o svojich každodenných

radostiach i starostiach. Zatiaľ len dva mesiace pôsobí vo svojej funkcii pani Anna Steinerová, nová vedúca centra. „Šéfovanie znamená veľa dôležitej práce, snažím sa ju urobiť čo najlepšie, aby sa tu všetci cítili dobre,“ zhrnula svoje pocity. Podľa príjemnej nálady vládnucej v klube sa zdá, že sa jej to darí a starší ľudia z Mierovej kolónie tu radi trávia spoločný čas.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

šie stretnutia pri slávnostných príležitostiach, keď sa kluby zaplnia do posledného miesta a členov poteší osobné stretnutie s predstaviteľmi mestskej časti a vhodný

Seniori svoje mesto poznajú

Už tretí ročník súťaže *Poznaj naše Nové Mesto a Bratislavu* pripravila pre členov novomestských denných centier seniorov okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska Bratislava 3 v spolupráci s mestskou časťou. „Šesť prihlásených klubov dostalo už v júni študijné materiály, z okruhov ktorých sme neskôr vytvorili 10 otázok. Pri ich príprave som sa dozvedela veľa nového, preto ma organizovanie tejto súťaže veľmi teší,“ povedala mi RNDr. Elena Soboliová, tajomníčka okresnej organizácie. Dodala, že informácie čerpá najmä z internetu, webovej stránky mestskej časti, Zlatej knihy o Bratislave a mnohých ďal-

ších publikácií. Dôkladné vedomosti seniorov prekvapili aj porotu, všetky družstvá zodpovedali otázky správne! „Veď sme starí Bratislavčania, poznáme to! Aj keď niektoré otázky neboli ľahké,“ prezradila jedna zo súťažiacich. Keďže poradie sa určiť nedalo, vyzdvihla porota súťažiacich, ktorí odpovedali najpodrobnejšie. Patrili k nim dámy Eleonóra Brezinová a Andeľa Rapcová z DCS Vajnorská, Marta Petrášová z DCS Jeséniová a Margita Strihovská z DCS Sibírska.

Na záver sa rozprúdila živá a emotívna diskusia. Väčšina zúčastnených seniorov prežila mladosť v Bratislave, radi pospomínali na svoje školské roky, pedagógov

a veselé zážitky, z ktorých mnohé boli spoločné.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Zdravý pohyb spríjemnila ochutnávka koláčov

Športové disciplíny, ktoré otestovali skôr šikovnosť a skúsenosť než fyzickú kondíciu, čakali novomestských senio-

rov na športovom dni 12. septembra na Kuchajde. Netradičné, ale, ako sa ukázalo, veľmi vítané, bolo spojenie športu so súťažou v pečení sladkých aj slaných múčnikov.

Účastníci z novomestských denných centier sa stretli v slnečný septembrový deň. Strávili veselé popoludnie pri športe i tanci, pričom si ponamáhali aj mozgové závitky, keď sa pustili do riešenia hlavolamov. Samozrejme, nezabudli poďakovať k meninám všetkým Máriám, ktorých sa tu zišlo naozaj mnoho. Zvlášť ne poďakovanie popri srdečnej gratulácii vyslovili aj pani Máriu Repáňovej, ktorá je dušou a spoluorganizátorkou mnohých seniorských podujatí v našej mestskej časti.

Dobrú náladu hostí podčiarkla ochutnávka vynikajúcich koláčov, aké dokážu napiecť naozaj len naše staré mamy. Porota s potešením posúdila všetky ukážky a víťazstvo v sladkej kategórii prideliť krémešu od senioriek z DC Športová, spomedzi slaných dobrôt ocenila prvým miestom salámové osie hniezda, ktoré prihlásili do súťaže členky z DC Stromová. Športujúcim seniorom však chutili všetky múčniky a zakrátko sa bohato prestreté stoly vyprázdnil. Takto posilnení si s chuťou zatancovali pri hudbe svojej mladosti v podaní skupiny Saturn.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Rady Novomešťanov sa opäť rozrástli

Po letnej prestávke sa 26. septembra Stredisko kultúry na Vajnorskej znovu zaplnilo mladými rodinami s deťskými kočíkmi. Šťastné mamičky a oteckovia priniesli svoje novonarodené ratolesti na slávnostné privítanie. A keďže počet detičiek narastá, bolo aj tentokrát potrebné rozdeliť hostí sprevádzajúcich 139 novorodencov do dvoch skupín, aby sa do veľkej spoločenskej sály pomestili všetci záujemcovia.

Dievčatá zo základnej školy na Českej ulici pod vedením pani učiteľky Sekerkovej nás potešili recitáciou, piesňou aj hrou na hudobných nástrojoch. Nie je to tak dávno, čo v tejto sále privítali rodičia ich – a dnes už rozvíjajú svoj talent v škole. Za svoje prvé verejné vystúpenie zožali školáčky veľký potlesk a veru, patrilo im nielen za odvahy, ale aj za výborný umelecký výkon.

Vidieť v sále množstvo mladých a šťastných rodičov, ktorí prišli predstaviť svoje deti, je ten najkrajší pohľad. Aj predstavitelia mestskej časti sa pripájajú k ich radosti a prajú všetkým detičkám dobré zdravie a veľa lásky. Na uľahčenie štartu do života dostávajú naši noví malí obyvatelia príspevok vo výške 200 eur. Samozrejme, mamičku poteší aj ružička a otecka drobné darčeka na pamiatku.

Šťastie doslova naplnilo sálu. Obľúbená slávnosť dáva rodinám tiež príležitosť na zoznámenie, veď spoločné prechádzky s kočíkom či návštevy pieskoviska sú veselšie, keď má rodič aj dieťaťko so sebou kamaráta či kamarátku.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Jubilantov potešili operetné melódie

Čo poteší človeka viac než spomienka na bezstarostnú a veselú mladosť? A platí to dvojnásobne, keď krížiky na chrbte začnú pribúdať. Iste by so mnou súhlasili mnohí oslávenci, ktorí sa 26. septembra stretli v našom stredisku kultúry. V slávnostnej atmosfére si pripili na svoje úctyhodné jubileá, vypočuli srdečné želania od predstaviteľov mestskej časti a potom sa s chuťou započúvali do hudobného programu, pri ktorom si nejdny ústa aj trochu zanôtili.

Operetné melódie a staré slovenské i zahraničné šlágre pre nich zostavil sólista opery SND Ivan Ožvát. Sprevädzala ho koncertná klaviristka prof. Viera Kuncová a ženských úloh sa bravúrne zhostila pôvabná operná speváčka Mária Rychlová.

Tortu pre najstaršieho účastníka večera dostal pán Jozef Vojtech, ktorý sa svieži a vo vynikajúcej kondícii dožil

neuveriteľných 99 rokov! V krátkom rozhovore mi prezradil toľko zaujímavostí o svojej profesii i živote v Novom Meste, že sme si dohodli osobitné stretnutie, aby som jeho spomienky mohla neskôr sprostredkovať aj čitateľom Hlasu.

Text a snímky Jana Škutková

Vianočné trhy v Polus City Center

Chcete zažiť tú pravú atmosféru vianočných trhov, poprechádzať sa pomedzi stánky s bohatou ponukou, niečo si zajať a nakúpiť drobné darčeky pre vašich blízkych? Ak je práve toto vaša šálka kávy, ale studené zimné počasie nie, tak Vianočné trhy v Polus City Center sú pre vás ako stvorené. V príjemnom a vyhriatom prostredí nákupného centra si ich môžete vychutnať do sýtosti. Nájdete ich na prvom poschodí na Madison Avenue **od 26. novembra do 23. decembra.**

V stánkoch na vás čaká bohatá ponuka originálnych slovenských výrobkov. Nie je snáď nič, čo by ste na Vianočných trhoch v Polus City Center nenašli. Tento rok si pre vás predajcovia pripravili všetko od obliečok po oblečenie z materiálov od výmyslu sveta – z hodvábu, ľanu, bavlny či ovčej vlny. Samozrejme, nie je to len o materiáloch, ale aj o krásnych vzoroch. V jednom stánku nájdete tepľucké ponožky s originálnymi ľudovými vzormi, v inom zase živé batikové oble-

čenie. Samozrejme, okrem textílií budú v rôznych stánkoch aj keramické výrobky, výrobky z dreva, šperky či rôzne dekoratívne predmety. Na vianočných trhoch sa nezabúda ani na Vianoce, a tak si budete môcť zakúpiť vianočné dekorácie od výmyslu sveta – vence, svietniky, ozdoby na stromček a viac. Snáď ani netreba dodávať, že väčšina výrobkov, ktoré nájdete na Vianočných trhoch v Poluse, bola vyrábaná ručne a s láskou.

Okrem rôznych textilných a dekoratívnych výrobkov tu však nájdete aj niečo pre maškrtnejšie jazýčky. Budete sa môcť zasýtiť domácimi medovníkmi alebo rôznymi inými medovými výrobkami vrátane orechov v mede či medoviny.

Skrátka, Vianočné trhy v Polus City Center sú udalosť, ktorú by ste si nemali nechať ujsť, ak chcete zažiť ducha Vianoc a obdarovať seba aj svojich blízkych. Pripomíname ešte raz, že trhy sa budú konať každý deň od 26. novembra do 23. decembra.

Vidíme sa tam!

Detský deň mobility zmenil parkovisko na dopravné ihrisko

Čo je prirodzenejšie, ako chodiť do školy na bicykli či kolobežke? Samozrejme, ak cesta nie je príliš dlhá a je možné využiť bezpečné trasy. Na výhody alternatívnej cesty do školy, ale aj zážitkové učenie a zásady bezpečného správania na cestách sa zameralo podujatie Ministerstva dopravy a výstavby SR v rámci Európskeho týždňa mobility. Z novomestských škôl sa ho zúčastnili žiaci zo základnej školy na Sibírskej ulici.

„Rozhodli sme sa ísť vlastným príkladom. Na jeden deň sa parkovisko pred ministerstvom zmenilo na dopravné ihrisko, kde premávku riadili príslušníci polície. Deti si otestovali znalosť dopravných predpisov a značiek, pochopili dôležitosť používania prilby a bezpečnostných prvkov na odevoch či bicykloch. Porozprávali sme sa však aj o tom, ako správne vystupovať z auta,“ uviedol Ing. Peter Klučka, národný cyklokoordinátor a jeden z hlavných organizátorov podujatia.

Neobvyklú ukážku kuriérskej práce pripravila návštevníkom spoločnosť Švihaj šuhaj, ktorá zasielky po Bratislave dopravuje na bicykloch. Nejednen mládenček si pritom pomyslel, že by to bolo jeho zamestnanie snov. Ako sa používajú servisné stojany, ktoré sa v posledných rokoch

objavili na mnohých miestach Bratislavy, vysvetlil a zručne predviedol malým aj väčším cyklistom Radek Rangelov z firmy Bimission. *„Dnes už existujú stojanové systémy, ktoré umožňujú uloženie bicyklov do dvoch úrovní, a na parkovacom mieste, ktoré by zabralo jedno auto, môže parkovať až 12 bicyklov,“* vysvetlil výhody rozumného prístupu k cyklickej infraštruktúre. Veľký záujem vzbudzovalo stanovisko Slovaft BAJK, vďaka ktorému sa v Bratislave objavili stovky žltých bicyklov. Ľudia si službu zapožičania bicyklov na presuny po meste okamžite obľúbili, aj keď pracovníkov servisného tímu občas zbytočne zatažujú vandali. S parkovaním

si jazdci nemusia robiť starosti, bicykel vrátia jednoducho pri stojane v blízkosti svojho cieľa.

Bezpečnosť detí je pri dnešnej hustote premávky jednou z najdôležitejších otázok. Preto sa pracovníci Oddelenia bezpečnosti cestnej premávky zamerali na aktivity z tohto súdka. Ako zavolať sanitku, ako poskytnúť prvú pomoc, ktoré sú núdzové telefónne čísla a ako ich použiť – to všetko sa školáci dozvedeli hrovou formou v dopravných kvízoch. A informácie o tom, že v oblasti dopravy je možné nájsť aj profesijné uplatnenie, rozdávali zástupcovia Železničnej spoločnosti Slovensko.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Chcete zvládnuť rečnícke umenie?

Prehovoríť k verejnosti je pre niektorých ľudí také ťažké, že sa radšej vzdajú príležitosti na zaujímavé zamestnanie, ba mnohí sa neodvážia predniesť prípitok či krátky prejav ani pri dôležitej rodinnej udalosti. Aj keď sa podobné obavy dajú pochopiť, sú naozaj zbytočné. Veď ak si

spomenieme na svoje šoférske začiatky, strach sprevádzal väčšinu z nás a po pár rokoch jazdíme takmer automaticky. Tak je to aj s verejným vystupovaním – cvikom a skúsenosťou sa dá rozprávanie na verejnosti veľmi dobre zvládnuť a tréma ustúpi.

Zamysleli ste sa, kde by sa dalo nájsť vhodné „cvičisko“ bez kritických poznámok? Ak áno, potom vás iste zaujme, že pestovaniu rečníckeho umenia sa venuje nezisková organizácia Slovenskí Toastmasters (čo po anglicky znamená majstri prípitkov). Jej členovia sa v súčasnosti stretávajú v kaviarničke Lárom Fárom na Račianskej ulici. Tu som ich v októbri navštívila, i keď miesto stretnutí sa z času na čas mení. Môžete medzi nich prísť bezplatne a zúčastniť sa tréningu či si dokonca vyskúšať improvizovanú reč. Ak sa rozhodnete stať

členom klubu a trénovať intenzívnejšie, zaplatíte len malý poplatok na úhradu študijných materiálov.

„Naše stretnutia majú dohodnutú štruktúru, členovia si vopred rozdelia prácu a každý sa snaží čo najlepšie splniť svoju úlohu. Jeden z nás sa v daný večer stane moderátorom a vedie celé stretnutie. Traja či štyria rečníci pripravujú a prednesú prejavy, pričom sa vždy snažia zvládnuť nejakú konkrétnu zručnosť. Ich výkony sledujú hodnotitelia, ktorí im dávajú čo najúprimnejšiu spätnú väzbu. Rovnako pozorne počúvajú časomerač, zberač slovnej vaty či jazykový korektor. Každý z nich pomáha rečníkovi zlepšovať sa v určitej oblasti. A je toho ešte viac, čo sa v klube Slovenskí Toastmasters môžete naučiť. Podľa vlastných preferencií a profesijného zamerania pokračujú čle-

novia napríklad tréningom vodcovských a manažérskych schopností,“ vysvetlila mi prezidentka klubu Hana Okruhlicová.

„Zvláštnou súčasťou väčšiny stretnutí je takzvaný improvizátorský blok. Jedno- až dvojminútovú reč si môžu vyskúšať nielen členovia klubu, ale aj náhodní hostia večera. Tému sa rečník dozvie až vo chvíli, keď stojí na pódiu a je na ňom, ako šikovne svoje dve minúty vyplní. Je to síce pomerne náročné, ale v živote podobné situácie často nastávajú a takýto tréning pomáha prekonať ostých a skoncentrovať sa na pár dobrých myšlienok,“ dodáva Miro Šimek, ktorý s príjemnou

dávkou humoru moderoval stretnutie koncom augusta.

Vek ani vzdelanie nehrajú rolu, medzi členmi nájdete študentov, právnikov, technikov, odborných poradcov i v danej chvíli nezamestnaných ľudí. Prísť môže jednoducho každý, kto by rád pracoval na svojom osobnom rozvoji. Jednotlivci sa stávajú v určitom momente hodnotiteľmi a potom zase hodnotenými, vždy sa hlasuje o tom, kto splnil svoju úlohu najlepšie. Všetci sú tu z dôvodu, aby sa niečo nové naučili, a preto v prostredí klubu neexistuje posmech alebo dôvod na hanbu. Naopak, charakteristický zvuk, ktorý

počas stretnutí najviac počuť, je srdečný potlesk. Aj keď ide o laikov, hodnotenia bývajú až prekvapujúco konštruktívne, každý každému môže prispieť dobrou radou či osobnou skúsenosťou.

Chceli by ste to skúsiť? Myslím, že podobný tréning sa hodí takmer každému. Zo stretnutia som odchádzala vo výbornej nálahe a s vedomím, že už samotná účasť na dvojhodinovom tréningu mi ukázala množstvo tipov na zlepšenie. Ak to zaujíma aj vás, viac informácií nájdete na webstránke <http://slovenski.toastmasters.sk>

Jana Škutková

Snímka archív Toastmasters

Zápisky zo života Kramárika

Práve sa skončila hodina Minigymnastiky, deti si dobre zacvičili a už smerujú do herne. Idú na istotu. Každý tu má svoje obľúbené hračky – smetiarske auto, kočík s bábikami, domček. Mamy si varia kávu a pri domácom koláči debatujú o tom, ktorá má čo nové...

Jeseň sa v Kramáriku rozbehla naplno. Od pondelka do piatka môžu prísť rodičia s deťmi zahrať sa do herne alebo navštevovať niektorý z krúžkov. Stálou medzou pohybovými sú Minigymnastika, Dansulienka či tanečná škola Piškótky pre väčšie deti. Z umeleckých je to výtvarný krúžok a novinkou sú hudobné kurzy Robík a Prvé krôčiky k hudbe. Angličtinu sa v Kramáriku učia deti od 2,5 roka a tiež dospelí. Američan Victor konverzuje s mamičkami na rôzne témy a zvykol si už aj na hurhaj, ktorý robia deti sprevádzajúce mamy na hodine.

„Montessori ateliér sme začali navštevovať, keď mal synček jeden a pol roka. Páčia sa mu najmä veci, ktoré robia zväčša dospeláci a on si ich môže vyskúšať sám. Napríklad pripraviť si desiatu, nakrájať zeleninu, umyť po sebe riady,

oprať či vyvešať bielizeň. Ja ako rodič ho len sprevádzam,“ hovorí Petra a dodáva, že kurz naučil syna väčšej samostatnosti aj trpezlivosti.

Mladé mamičky si môžu do Kramárika prísť po radu na podporné skupiny dojčenia a nosenia. Niektoré potrebujú odbornú pomoc poradkyne, iné sa pridú len porozprávať, vymeniť si skúsenosti, načerpať inšpiráciu. Podporné skupiny sa stretávajú raz do mesiaca.

Kramárik sleduje ekologické trendy a jednou z tém je i recyklácia oblečenia. Načo kupovať stále nové a staré hádzať do smetného koša? Každý z nás má doma kúsok, za ktoré by sa nemusel hanbiť, avšak nenašiel v nich záľúbenie – nesadla farba, nedajú sa dobre kombinovať, pribudli kilá, ubudli kilá... Preto sa pripravujú pravidelné výmeny oblečenia, tzv. Swapy, kam budú ľudia môcť priniesť oblečenie, ktoré už nenosia, no iným urobí radosť. Bude sa to týkať oblečenia pre dospelých, ale časom aj detského. Šatstvo, ktoré si nik nevezme, poputuje na charitu. „Veríme, že aspoň trochu prispejeme k znižovaniu odpadov. Ľudia sa stretnú

a porozprávajú, poradia si, čo sa komu hodí,“ myslí si Silvia Al Zafari, dlhoročná členka a štatutárka Kramárika.

Koncom novembra oslávi Kramárik už šieste narodeniny. Tak ako minulý rok, aj teraz chystá narodeninový maratón od 19. do 23. novembra. Na každý deň bude pripravený zaujímavý program – divadlo, hudba, zvieratká, animátori. Sledujte stránku www.rckramarik.sk s aktuálnymi informáciami. Kramárik nájdete aj na Instagrame @rckramarik a FB stránke RCKramarik.

Naše občianske združenie je vedené mamami dobrovoľníkmi a rady medzi sebou privítajú nové členky.

Lucia Gregorová

Snímka Veronika Fričová

Budúci stredoškooláci si vyberali školu

Už po ôsmy raz sa koncom septembra uskutočnilo podujatie Deň župných škôl v Avione určené najmä pre žiakov základných škôl a ich rodičov. Jeho cieľom je propagácia stredného školstva a najmä odborného vzdelávania v bratislavskom regióne. Tohto roku sa doň zapojilo 51 škôl.

Žiaci si mohli urobiť prehľad o tom, aké stredné školy sa nachádzajú v ich

kraji, ale aj porozprávať sa so študentmi a pedagógmi o možnostiach štúdia. Okrem informačných stánkov jednotlivých škôl bol pripravený informačný sprievodný program na pódiu a exteriérová prezentácia s ukážkami chemických pokusov, flambovania, murovania steny či prehliadky plemien psov.

(jš), snímka BSK

INFORMÁCIE O PRIEBEHU OBČIANSKÝCH PROJEKTOV

V roku 2018 sa malo podľa výsledkov hlasovania Novomešťanov o participatívnom rozpočte realizovať 9 občianskych projektov. Koordinátori občianskych projektov sa dostali k financiám na svoje projekty v druhej polovici tohto roka a už ich realizujú.

**Participatívny
rozpočet**
Nové Mesto v našich rukách

Komunitná záhrada pri RC Kramárik

Komunitná záhrada má okrem pestovania rastlín aj ďalšie významy. Popri možnosti odreagovať sa ponúka ľuďom z okolia aj príležitosť spoznať sa, poradiť si a zdieľať zážitky. A o to ide, aby sme žili spolu a menili svoje okolie tak, aby nás tešilo.

Komunitná záhrada Hrantík ožila iba nedávno. Vytvorené záhony sa zaplnili hlinou a prerozdelili záhradkárenia chtivým obyvateľom. Tí si vysadili všetko, čo treba, aby bolo v zemi už pred zimou. Jeseň a zimu využijeme na prednášky a workshopy.

V najmladšej komunitnej záhrade
Text a snímka Jana Slezáková

T3 – kultúrny prostriedok

Skupina Velvet Case

Električka je malým kultúrnym priestorom vo vyradenom vozni električky typu T3 z roku 1983. Električka umiestnená medzi Konskou železnicou a novomestskou tržnicou vytvorila priestor pre bratislavských vysokoškolákov na alternatívnu kultúru.

V priebehu prvého roka našej prevádzky sme usporiadali desiatky rozličných podujatí. Predstavili sa u nás kanadskí jazzmani, viacerí interpreti súčasnej improvizovanej hudby zo Slovenska, Čiech aj Maďarska, premietali sme lokálne dokumenty, ale aj víťaznú snímku z Cannes. Odohrali sa u nás cestovateľské večery, ale aj predstavenie súčasného tanca, čítali u nás oceňovaní poeti a poetky z Čiech aj Slovenska, navštívili nás

islandské raperky, ale aj budapeštianska či viedenská súčasná elektronická hudba, punkoví pesničkári zo Slovenska aj Británie. Taktiež u nás prebehlo niekoľko diskusií či výtvarných podujatí. T3 – kultúrny prostriedok tak ponúkol fanúšikom alternatívnej kultúry širokú škálu kultúrnych podujatí či možností kultúrneho využitia v atypickom priestore.

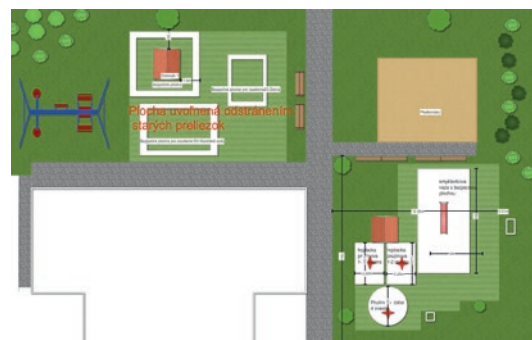
Daniel Vadas, snímka Samuel Veis

Pomôžme deťom rozvíjať ich zručnosti

Cieľom projektu bolo pomôcť deťom, ktoré navštevujú MŠ Šuňavcova, rozvíjať ich sociálne zručnosti, podnecovať fantáziu a kreatívny prístup, rozvíjať priestorové videnie zmenou ihriska a hracích prvkov.

Počas dvoch októbrových brigád bola zrealizovaná úprava dopadovej plochy sčasti dobrovoľníkmi a sčasti dodávateľsky – dodávateľ osadil závlahu a trávnik. Ďalej boli osadené pružinové hojdačky a domček, premiestnená bola šmykľavka

a tiež vyrobená a osadená obruba okolo pieskoviska. Dodávateľ namontoval aj ďalšie dva herné prvky Hasiča a Zebra. Piesok z pieskoviska je už vďaka jednej mamičke odstránený. Navážku nového piesku spravíme na jar.

Návrh obnovy hracích prvkov
Ivan Palovčík

DOSTANE SA PARTICIPATÍVNY ROZPOČET NA ZÁKLADNÉ ŠKOLY?

V návrhu rozpočtu sa na rok 2019 objavila nová položka, participatívny rozpočet pre novomestské základné školy vo výške 16 000 eur, z čoho na jednu školu pripadá 2 000 eur. Deti tak získajú možnosť nielen sa zahrať na participáciu, ale aj navrhnuť a zrealizovať svoje projekty.

Participatívny rozpočet je jedna z foriem zapájania sa občanov do tvorby života a rozvoja našej mestskej časti. Ide o demokratický proces, ktorý dáva moc priamo do rúk občanom. Občania pri tvorbe pravidiel participácie odporúčali samospráve, aby participácia priniesla každý rok nejakú novinku. Novinkou v ďalšom ročníku by mohol byť práve participatívny rozpočet na základných školách v Novom Meste.

Začiatkom roka vznikla hra o participácii Nie je mesto ako mesto, ktorú vyvinuli naši participatívci v spolupráci s Alexandrou Hrabínovou z Kancelárie splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti. Po úspešnom testovaní, ktoré prebiehalo aj na novomestských školách, je hra pripravená na praktické využitie školákmi. Takto si môžu na nečisto, formou zážitkovej hry, vyskúšať zapájanie sa a tvorbu občianskych projektov, ktoré môžu zlepšiť kvalitu života v meste. Učia sa, ako dotvoriť verejné priestory a zeleň v meste, rozširovať sociálne služby, pripraviť voľnočasové projekty rozvíjajúce komunitné aktivity.

A ak zastupiteľstvo schváli participatívny rozpočet pre základné školy, žiaci budú môcť okrem hry zažiť participáciu aj

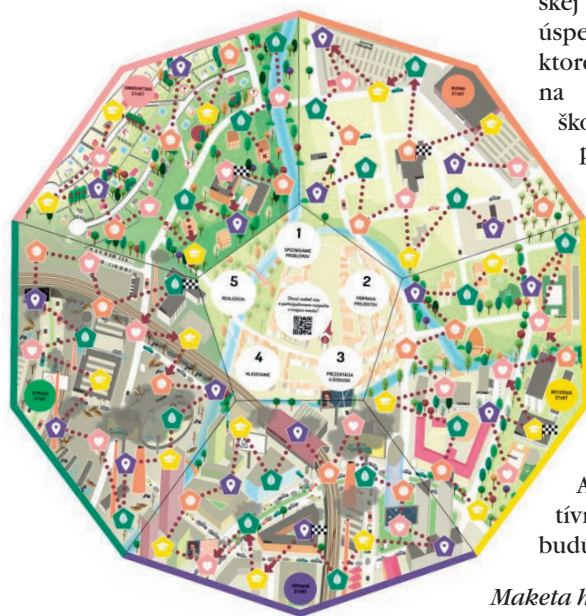

Hlasovanie o projektoch v hre Nie je mesto ako mesto

Snímka Lukáš Bulko

na vlastnej koži. Budú môcť vytvoriť reálne projekty a rozhodnúť o tých, ktoré sa budú aj realizovať. Od tohto rozšírenia participácie na školy očakávame, že deti:

1. spoznajú možnosti a výhody zapájania sa do tvorby bezprostredného školského prostredia a života školy,
2. získajú nesprostredkované skúsenosti s priamou demokraciou na vlastnej koži,
3. vytvoria a zrealizujú projekty, ktoré prinesú úžitok im aj škole.

Maketa hracieho plánu

INFORMÁCIE Z PARTICIPÁCIE

Zapojte sa do veľkého online prieskumu

Aj keď máte málo času, môžete sa zapojiť do participácie. Do 15. 11. 2018 vyplňte online dotazník, v ktorom môžete ohodnotiť služby našej samosprávy aj magistrátu, vyjadriť postoj k strategickým otázkam, ktoré sa týkajú života v Novom Meste

a dať podnety, ktoré by mohli zlepšiť život Novomešťanom. Výsledky zverejníme a ak si to budete želať, zašleme ich vám aj na e-mail. V prípade otázok k prieskumu kontaktujte spracovateľa Miroslava Šveca na čísle 0905/340 394 alebo e-mailom: mi-rec.svec@gmail.com.

Miroslav Švec

Participácia a participatívny rozpočet

V Novom Meste slúži participácia občanom už 6 rokov. Za ten čas sa zozbieralo 1 200 podnetov, 80 verejných stretnutí a 12 plánovaných verejných priestorov. Z participatívneho rozpočtu sa zrealizovalo 63 občianskych projektov v sume 192 000 eur a 6 zadaní pre úrad v hodnote niekoľko stotisíc eur. Od roku 2019 by sa mal participatívny rozpočet dostať aj na základné školy.

Miroslav Švec

Festival NASUTI zameraný na pozornosť na odpad

Aký je vzťah kultúrnych aktivít a environmentálnej udržateľnosti? Ako naložiť so stavebnou sutou, ktorá je pozostatkom rekonštrukcie budovy Novej Cvernovky? Hľadanie odpovedí na tieto otázky priviedlo cvernovkárov na myšlienku usporiadať festival, ktorý zvýši povedomie o odpadovom manažmente. Počas dvoch dní, 21. a 22. septembra, sa verejnosť mohla zúčastniť prednášok, workshopov, pozrieť si umelecké diela vytvorené z odpadového materiálu, interaktívne prezentácie odborníkov aj kreatívnych tvorcov a tiež zapojiť sa do hravého vzdelávania na tému recyklácie.

„Pôvodne sme predpokladali, že pri rekonštrukcii vznikne približne 300 kubíkov suty. No popri realizácii vznikali nové požiadavky, plány sa menili a suta je napokon okolo 1 300 kubických met-

Šperky zo suty pripravili Illah Van Oijen a Andrea Ďurianová

rov. Jej odvezenie na skládku kdesi za Pezinkom by stálo viac než 45 000 eur, je to drahé, ale hlavne to nie je v súlade s našou predstavou o tom, ako chceme pristupovať k životnému prostrediu. Samozrejme, stavebný odpad na dvore je veľký problém, s ktorým sa musíme popasovať. No kým sa tak stane, rozhodli sme sa usporiadať festival NASUTI, aby sme spolu s umelcami, architektami, odborníkmi na ekológiu i verejnosťou hovorili o lepších možnostiach, než je odvoz na skládku,“ uviedol predstaviteľ Nadácie Cvernovka Viliam Csino na tlačovej konferencii pred otvorením festivalu.

Tlačová konferencia pred otvorením festivalu NASUTI

si „interného výmenného Baumaxu“ v starej Cvernovke. Myšlienka sa výborne ujala, dnes funguje v našich nových priestoroch. Keďže máme v úmysle dostavať k budove školy priestory na skladovanie, rekonštruovať múriky, schody a ďalšie prvky, uvedomil som si, že aj to je cesta, ako využiť suť. Na opravu schodov sme použili drvinu zmiešanú so živinicou a vyzerá to výborne. Dostavbu som navrhol realizovať prastarou technikou stĺkaných hlinených stien. Využili ju napríklad pri stavbe Čínskeho múru – a ten drží dodnes! Ale sú aj novšie stavby, napríklad kaplnka v Berlíne, kde použili 50 % suty. Dnes sme v štádiu testovania a so statickými riešime niektoré otázky, no verím, že nájdeme cestu. Zatiaľ možno stavba nevyjde lacnejšie ako z nových materiálov, ale planétu to rozhodne stojí menej!“

Ako je možné triediť stavebný odpad, ukázal Juraj Hariš v praxi. Na dvore postavil triediace sito poháňané silou cyklistu. Ide o to, aby ľudia pochopili princíp. Samozrejme, na väčšie triedenie sa musí postaviť profesionálne zariadenie.

Prezentácia odborníkov na tému zelenej architektúry

Ako búrať, stavať a rekonštruovať ekologicky, vysvetľovali štyria mladí odborníci počas prezentácie pod názvom Zelená architektúra. A ich pohľady boli v mnohom originálne.

Architekt Juraj Hariš je jedným z nájomníkov Cvernovky: „Som z malej dediny na Považí, u nás sa recykluje a využíva všetko, čo sa dá. Od mladí ma téma odpadu zaujímala, aj vo svojej diplomovke som navrhol vytvorenie akého-

Hana Ovesná zastupovala na besede Slovenskú radu pre zelené budovy. Táto inštitúcia sa usiluje presadzovať stavbu budov, ktoré sú zdravé a príjemné pre obyvateľov, neškodia okoliu, sú energeticky úsporné a nejdú na úkor budúcnosti. Dôležitý je svetelný a tepelný komfort, čo najvyššia miera využitia denného svetla. V budovách trávim až 90 % svojho času a v prípade nedodržania pravi-

Inštalácia v suti, autorka Lucia Euptáková

díel sa u ľudí objavujú zdravotné ťažkosti, ktoré označila ako syndróm chorých budov. Na druhej strane, k pozitívnym príkladom v Bratislave patria nákupné centrá Eurovea a Centrál.

Ivana Maleš predstavila prácu Inštitútu cirkulárnej ekonomiky. Európska únia si stanovila cieľ zvýšiť do roku 2020 opätovné používanie a recykláciu stavebného odpadu minimálne na 70 % hmotnosti. Nejde o malý cieľ, veď stavebný odpad tvorí najväčší podiel na celkovo vytvorenom odpade. Dá sa vyu-

žiť pri stavbe ciest i budov, pričom treba brať do úvahy nielen efektívnosť stavby, ale aj jej neskoršej prevádzky.

Poslednú prezentáciu venoval Michal Marcinov z organizácie LABAK hospodáreniu s dažďovou vodou a jej opätovnému použitiu. Prietrže mračien v posledných rokoch niekoľkokrát ukázali, že ide o problém, ktorého riešeniu sa nevyhne ani v Bratislave. „Zaoberali sme sa otázkou, ako odvádzať vodu u križovatky ulíc Bajkalskej i Záhradníckej/Ružinovskej, kde pri väčších zrážkach

dochádza k zatopeniu. V štvorlístku okolo križovatky navrhujeme vyhlbiť jamy a vytvoriť „dažďovú záhradu“, ktorá by prebytočnú vodu zadržala. Naším ďalším projektom je vsakovacia jama na sídlisku Slnecnice v petržalskom Južnom meste. Investori začínajú chápať, že to prináša nielen ekologické, ale aj ekonomické výhody,“ uviedol Marcinov.

Jana Škutková
Snímky Michal Líner (1-3)
a Jana Škutková (4,5)

Poznáte všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch?

Odvoz odpadu a nakladanie s odpadmi sa v Bratislave riadi VZN č. 4/2016, v zmysle ktorého postupuje aj mestská spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu (OLO). Jeho nedávna novelizácia priniesla niekoľko zmien.

1. Bytové domy, ktoré sú vlastníkom pozemku so zeleňou, môžu požiadať o kompostér

Správca nehnuteľnosti môže podať žiadosť na Oddelenie miestnych daní, poplatkov a licencií Magistrátu a požiadať o kompostér. K žiadosti treba priložiť list vlastníctva, prípadne súhlas vlastníka pozemku. Náklady sú hradené z miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Distribúciu kompostérov zabezpečí spoločnosť OLO. Na podporu správneho kompostovania pripravuje magistrát projekt s názvom „Podpora komunitného kompostovania“, v rámci ktorého bude poskytovať odbornú, technickú pomoc a poradenstvo.

2. Rodinné domy môžu požiadať o pridelenie kompostéra alebo s240 l hnedej zbernej nádoby na BIO odpad zo záhrad

Rodinné domy môžu požiadať o pridelenie kompostéra alebo hnedej zbernej nádoby, ktorá má jednotný objem 240 l. Odvoz bio odpadu z hnedých nádob zabezpečuje spoločnosť OLO raz za 14 dní, sezónne, od marca do novembra. Tie rodinné domy, ktoré sú už vlastníkom hnedej zbernej nádoby v objeme 120 l, môžu hlavné mesto požiadať o jej bezplatnú výmenu za nádobu s objemom 240 l. Náklady sú hradené

z miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

3. Úprava v triedení odpadu

Do kontajnera modrej farby patria noviny, časopisy, letáky, katalógy, papierové tašky, papierové a kartónové obaly (stlačené), kancelársky papier, obálky, listy, pohľadnice. Nepatria sem znečistený, mokrý a mastný papier, použité plienky a hygienické potreby, nápojové kartóny, rolky od toaletného papiera, obaly od vajčiek, použité papierové vreckovky a utierky.

Do kontajnera zelenej farby patria neznečistené sklenené fľaše a obaly, sklenené poháre, sklenené črepy a vázy. Nepatria sem znečistené sklo, zrkadlo, autosklo, drôtené sklo, porcelán, keramika, žiarovky, tabuľové sklo, sklo kombinované s inými látkami (lepené sklo), laboratórne sklo.

Do kontajnera žltej farby patria neznečistené plastové fľaše od nápojov (stlačené), plastové tašky a vrecká, obaly z kozmetiky, plastové obaly z domácnosti, fólie, tégly od jogurtov, hliníkové plechovky, neznečistené nápojové kartóny. Nepatria sem znečistené plasty, podlahové krytiny, obaly z nebezpečných látok (chemikálií, motorových olejov, farieb), guma, kabelky, molitan, polystyrén, znečistené fólie, plexisklo, bazény, autoplasty, žalúzie.

Do kompostéra na bio odpad zo záhrad patria kvety, štiepky, piliny, pokosená tráva, malé kusy konárov, lístie, odpad z ovocia a zeleniny, burina. Nepatria sem bio odpad z domácnosti a kuchyne živočíšneho pôvodu, mliečne a mäsové výrobky, zvieracie exkrementy.

Do čierneho kontajnera na zmesový odpad patrí zvyšok komunálneho odpadu po vytriedení, bio odpad z domácnosti a kuchyne, kovové obaly a konzervy, obaly od vajčiek, rolky od toaletného papiera, použité papierové vreckovky a utierky. Nepatrí sem neznečistený papier, plast, sklo, bio odpad zo záhrad a zelene, kamene, zemina, uhnuté zvieratá, objemný odpad, stavebný odpad, horúci popol, horľavý a výbušný odpad, nebezpečný odpad. (red)

Dbajme na to, aby sme kúrili bezpečne

Podobne ako v minulosti, aj tento rok budú členovia Dobrovoľného hasičského zboru Bratislava-Nové Mesto pred zimnou vykurovacou sezónou vykonávať preventívne protipožiarne prehliadky v rodinných domoch. S kontrolami začali v októbri a potrvajú aj počas celého mesiaca november.

Členovia zboru budú mať pri sebe platný preukaz člena kontrolnej skupiny vydaný Miestnym úradom Bratislava-Nové Mesto. Preukážu sa ním spolu s platným občianskym preukazom. Cieľom ich návštev je usmerniť obyvateľov pri dodržiavaní požiaro-bezpečnostných opatrení napríklad pri kontrole komína, bleskozvodov, pravidelných kontrolách kotlov a podobne. (dhz)

Detstvo je detstvo – aj to vojnové...

Pri príprave článkov o živote v našej mestskej časti stretávam občas ľudí, ktorí si pamätajú udalosti a miesta dnes už celkom zmenené. Bola by škoda, keby ich spomienky zostali zabudnuté. Veď mladšie generácie si vďaka nim môžu vytvoriť predstavu o histórii svojho okolia a získať bližší vzťah k uličkám, ktorými denne prechádzajú. Na svoje mladé roky strávené v okolí dnešnej Riazanskej ulice spomína pán Karol Lančuch.

Moja prvá spomienka z detstva je smutná, vojnová. Najprv sme bývali v podnájme v rodinnom domčeku na Pluhovej. Potom sa rodičom podarilo získať o čosi lepšie priestory a do pôvodného domu sa nasťahoval môj spolužiak Tonko s mamou a dvoma sestrami. Žiaľ, dom dostal počas vojny plný zásah. Tonko s mladšou sestrou sa pri nálete schovali pod posteľ a to ich zachránilo. Po nálete ľudia zo susedstva kopali v ruinách, zisťovali, či niekto prežil. Chlapec kričal spod rozvalín: „*Tu sme, tu kopte!*“ Dvoch najmladších členov rodiny zachránili, no mama a staršia sestra nálet neprežili...

Po presťahovaní sme bývali neďaleko, v rodinnom dome na Stollwerckovej ulici (dnešná Riazanská). V tomto dome rodičia dostali k dispozícii dve izby. Vo väčšej izbe sme bývali štyria (mal som aj staršiu sestru) a druhú malú izbičku rodičia „podnájímali“ maminej kolegyni zo Spišskej Novej Vsi. Obe spolu robili v neďalekej pekárni Jedľa. Otec pracoval v Ludwigovom mlyne na Krížnej.

Chodil som do škôlky Ovoda na Robotníckej ulici, pretože svoje staré mamy som nepoznal. Spomínam si, ako som s ostatnými malými spolužiakmi spieval v Národnom divadle po nemecky na dopoludňajšom predstavení pre rodičov. Ešte aj pieseň mi zostala v pamäti, znela: Es klappert die Muehle am rauschendem Bach, klip-klap... Škôlka dnes už neexistuje, postavili tam neskôr budovu Priemstavu.

Do roku 1943 som chodil aj so sestrou do ľudovej školy na Ziegelfeld, takzvanej „školičky“. Sem chodili žiaci prvého až tretieho ročníka, od štvrtého ročníka som už chodil na Masarykovu školu na Českej. Tam som však viac nechodil, ako chodil, pretože v roku 1944 veľmi často rušili vyučovanie letecké poplchy. Pre bombardovanie ma spolu so sestrou a ďalšími deťmi nemeckej národnosti evakovali do Kremnice. Keď sa v auguste schyľovalo k vypuknutiu Slovenského národného povstania, snažili sme sa dostať späť do Bratislavy, no šlo to ťažko, lebo tunely vraj už boli podmínované. 29. augusta sme so šťastím došli k rodičom a v septembri som začal opäť chodiť do Masarykovej školy.

Detstvo je detstvo – aj to vojnové – v spomienkach zostanú rôzne veci, ktoré sú v tom čase pre človeka dôležité. Napríklad to, ako mi otec doniesol pravú koženú futbalovú loptu. Hrávali sme s chlapcami na ulici futbal, cesta bola široká a autá vtedy veľmi nechodili. Ale jedno otvorené auto s nemeckými dôstojníkmi predsa len išlo a keď sa lopta zakotúlala, vodič ju schválne prešiel. Boli sme z toho veľmi smutní...

Keď som začal chodiť do školy, Ľudová štvrť ešte nestála a ja som kráčal každý deň cez lúku až na Vajnorskú. Naša pani domáca mala hospodárstvo, chovala aj kravu. Mladý pastier ju chodieval pásť tam, kde dnes stojí stanica Nové Mesto. Rád som chodil s ním. Pes naháňal kačky v rákosi v blízkom močiaru, žili tam dokonca zajace, veď toto územie bolo vtedy mimo mesta. Na lúke, ktorá sa tiahla smerom k Novej dobe, cvičili vojaci z blízkeho kasárni.

Ľudovú štvrť začali budovať zo strany od Háľkovej, na druhej strane spočiatku ešte rástla kukurica na poli. Potom postavili paneláky za rodinnými domčekmi na Riazanskej, ale tie domčeky tam ešte dlho stáli. Neskôr ich zbúrali a postavili ešte jeden rad panelákov bližšie do ulice.

Oproti nášmu domu stávala liehová továreň Špirituska, hneď za hasičskou zbrojnicou. Ďalej až po železniciu sa rozkladali uhoľné sklady a na konci bol obytný dom, v ktorom bývali ich zamestnanci. Medzi týmto domom a továrňou Stollwerck sa rozkladal krásny park s gaštanmi. V ňom sa organizovali zábavy a keď sme mali okolo 18 rokov, chodili sme tam s kamarátmi tancovať.

Keď na konci 2. svetovej vojny prišli do Bratislavy ruskí vojaci, hneď zabrali Špiritusku a otec im musel čapovať lieh. Vojaci držali vrchnák veľkého kotla, no potom ho neopatrne pustili na otca, pričom mu dolámali všetky rebrá. Našťastie pre celú rodinu, dostal sa z toho a vyliečil sa!

V januári 1945 sa naša rodina musela vysťahovať, no šli sme bez otca, pretože ten musel zostať robiť v mlyne. Presídlili nás

s mamou, tetou a jej dcérou do Sudet do Konstantinových lázní. Napadlo vtedy asi pol metra snehu, cez vysokú pokrývku sme sa ledva dostali na stanicu. Pršalo a celé vetvy stromov boli obalené ľadom... Po viac než roku sa situácia upokojila a v marci 1946 sme sa mohli vrátiť do Bratislavy, kde nás pričýlil strýko vo svojom dome v Prievoze. Neskôr rodičia žili vo viacerých domovníckych bytoch a sťahovali sa po Bratislave. K domovníctvu patrilo odpratávanie snehu, veľmi sme sa s tým narobili, nebol to ľahký život... Nakoniec sme opäť skon-

čili u strýka, zostal v staršom veku sám a my sme ho doopat-rovali.

V roku 1950 som šiel do učenia do BEZ-ky, stal som sa sú-stružníkom a robil som tam potom celý život. Učňovské stre-disko ELMA bolo blízko Pluhovej, to tam snáď bolo ešte od čias Siemens-Schuckertových závodov. Stretávam sa dodnes s ka-marátmi z učňovky, zo 100 chlapcov sme už zostali len traja...

Spomienky zaznamenala Jana Škutková

Snímka autorka

Čiernobiely svet objektívom Anny Jelinkovej

Rozsahom nevelkú, o to však zaujímavejšiu výstavu čier-no-bielych fotografií si môžete do konca januára pozrieť v Dome kultúry na Kramároch. Anna Jelinková na nich zachytila pre-dovšetkým pohľady, ktoré jej učarovali pri prechádzkach po Slovensku.

Profesijný život zasvätila medicínskej fotografii, do-kumentovala náročné operácie a spôsoby liečby vo viacerých zdravotníckych inštitúciách. Takáto práca si

vyžadovala maximálne sú-stredenie a zodpovednosť. Psychické uvoľnenie a od-dych hľadala uprostred tat-ranskej prírody, kde si ob-lúbila najmä okolie Ždiaru. Zábery vysokohorskej prí-rody, rázovitej dedinskej architektúry i každoden-ného života tunajších ľudí ponúkla záujemcom a návštevníkom Domu kultúry. „*Chcela som sa o svoj pohľad na svet podeliť s priateľmi, bývalými kolegami i obyvateľmi z okolia a potešiť ich oči. Prierezovou výstavou zo svojej tvorby som si splnila celoživotný sen,*“ vy-znala sa autorka.

Text a snímka z vernisáže Jana Škutková, ostatné snímky z archívu Anny Jelinkovej

Ako prichádzali na svet vnútorné priestory Rastislava Janáka

Architektov, ktorí sa venujú prevažne tvorbe interiérov, postihuje zvláštne „prekliatie“ plynúceho času. Ani ich najlepším dielam zväčša nedožičí dlhé trvanie, a to ani takým, ktoré nie sú opotrebované intenzívnym každodenným používaním, aké sa očakáva v kaviarňach či reštauráciách. Na staré kolená tak títo tvorcovia blahorečia aspoň dokumentom v podobe fotografií v časopisoch, katalógoch a knihách, ktoré ich prácu dokážu predstaviť a zvečniť. O tom aj o inom sme sa zhovárali s Ing. arch. Oľgou Janákovou, manželkou a častou spolupracovníčkou profesora Rastislava Janáka, ktorý predčasne opustil rady slovenských architektov vo veku ledva 60 rokov (2002).

Napriek tomu zanechal po sebe rozsiahle dielo, sčasti neviditeľne uložené aj v mladých, ktorých po celý život pomáhal odborne formovať na Vysokej škole výtvarných umení. Zväčša ho zaraďujú k in-

ako interiéristu, ktoré diela by ste mu spomenuli predovšetkým?

Z tých starších zrejme bývalé vnútorné priestory kina Tatra, ktoré vytvoril v spolupráci s architektom Petrom Černom. Práve za tie dostali Cenu SFVU, ktorá sa bežne udeľuje len výtvarníkom. Podľa mienky mnohých boli v slovenskom prostredí 70. rokov výnimočné. Uverejnil ich dokonca prestížny taliansky architektonický časopis DOMUS, v tých časoch to bola mimoriadna vec. Žiaľ, v 90. rokoch ich nahradili nové interiéry na oveľa nižšej úrovni. Slabo si zatiaľ chránime architektonické hodnoty, autorský zákon sa len veľmi pomaly dostáva do širšieho povedomia.

Aspoň krátko by som mu spomenula interiéry príletovej haly Letiska M. R. Štefánika v Bratislave. Za realizáciu budovy vrátane interiérov sme v r. 1995 získali ocenenie Stavba roka a o rok neskôr Cenu Dušana Jurkoviča (ďalšími spoluautormi boli J. Uchytíl a R. Melčák). Žiaľ, správa letiska pred dvomi rokmi nechala tieto interiéry zlikvidovať bez toho, aby nám čokoľvek oznámili.

Ďalšie interiéry, ktoré by som určite spomenula, zatiaľ existujú. Sú vytvorené pre niekdajšiu SNR v areáli Bratislavského hradu, v budove pri Mikulášskej bránke. Na tých sme spolupracovali s Rastom aj s Ivanom Petelenom. Hovorila by som aj o rekonštrukcii a interiéroch Zichyho paláca, ktoré sme robili s Ankou Tomašákovou. Objekt postihli v minulosti dve prestavby, pri ktorých boli pôvodné interiéry zničené. My sme mu chceli vrátiť podobu paláca. Trvácnosť týchto dvoch diel podporil medziiným charakter dizajnu v ich interiéroch – dlažby, stropy, osvetle-

*Prof. Ing. arch. Rastislav Janák
(v pozadí kino Tatra)*

nie, takmer všetko je tu do nich doslova zabudované... Interiér je silne zviazaný s architektúrou.

Stávalo sa vám, že niektorí ľudia boli prekvapení, keď sa dozvedeli, že autorský zákon chráni aj osobitne vytvorené „autorské“ interiéry?

Keby len niektorí ľudia... Horšie je, že medzi nimi neraz boli (a dodnes sú) aj zodpovední komunálni či iní činitelia s príslušnými právomocami. Letisko som už spomenula, ale osobne som zažila, ako jeden z bývalých bratislavských starostov dal vymeniť dlažbu v predsálí bez toho, aby považoval za potrebné aspoň sa o svojom zámere zmieniť autorom interiérov. Je pravda, že autorský zákon sa tu môže dostať do rozporu s právami vlastníka, no malo by sa to riešiť dohodou.

Mali ste medzi domácimi alebo zahraničnými tvorcami príklady dobrej tvorby, ktoré ste pokladali za hodné nasledovania a rozvíjania? Pri interiéroch v hradnom areáli som sa napríklad stretla s charakteristikou „kozmičká architektúra“, inde sa spomínal „high-tech“...

V súvisi s týmito interiérmami sa hovorí aj o postmoderne. Nikdy však nešlo o priame nasledovanie, navyše, označovanie termínmi, ktoré spomínate, často prišlo

Nový luster navrhnutý do vstupného foyeru divadla v Košiciach

teriéristom, no diapazón jeho prác je obdivuhodne široký, od súťažných návrhov cez rekonštrukcie a obnovy architektonických pamiatok, početné interiéry vrátane dizajnerskej tvorby pre ne až po urbanistické návrhy. Trikrát získal prestížnu Cenu Dušana Jurkoviča, raz Cenu SFVU a napokon mu roku 2011 udelili Cenu Emila Belluša za celoživotné dielo in memoriam. Pani architektky Oľgy Janákovovej sme sa spýtali:

Keby ste chceli nejakému mladému človeku priblížiť tvorbu prof. Janáka

až dodatočne. Ale áno, je pravda, že každé obdobie má istý rukopis. Spomenutý kultový časopis Domus v tom pre mnohých predstavoval istú orientáciu či inšpiráciu. K Domusu sa náš architekt dostal aj vtedy, no dnešní mladí si neuvedomujú iný podstatný rozdiel, ktorý tu za socializmu existoval. Nebola možnosť zaobstarať si do interiéru nič zo zahraničia a domáca ponuka bola obmedzená, všetko sa práce vyrábalo. Kreslo musel architekt rozkresliť v mierke 1:1, ak ich malo byť viac, vyrobil sa prototyp, ten sa odskúšal a do tvoril za pomoci majstrov - najlepší boli tí z Ústredia umeleckých remesiel. Až potom šli kreslá do výroby.

Čo bolo pre prof. Janáka prvoradé – vlastná tvorba alebo výchova mladých architektov v školskom ateliéri na VŠVU?

Nedá sa to oddeliť. No je nesporné, že študenti oceňujú, keď je ich pedagóg zároveň aktívny tvorca, zvyšuje to jeho vplyv. Navyše, s komunikáciou s mladými Rastó nikdy nemal problém. Naopak, s niektorými poslucháčmi neskôr dokonca priamo spolupracoval a prijímal ich podnety, ak sa mu zdali zaujímavé. Nemal problém ani s tým, že ich potom dôsledne uvádzal ako spolupracovníkov, čo nebývalo celkom bežné.

Kolegovia, s ktorými býval častejšie, vedeli, že pracuje veľa a málo odpočíva. Ako ste vlastne oddychovali?

Manžel skutočne bol workoholik. Lebo on sa ustavične ponáhlal. Lenže medzi umelcami každého druhu je množstvo

workoholikov, oni to nevnímajú ako pracovnú záťaž, lebo svoju tvorbu milujú. Ale na dovolenky, napríklad do Chorvátska, chodil Rastó rád. Mal rád Oravu, jeho otec prof. Milan Janák pochádzal z Oravského Podzámku, tam sme v mladosti chodievali pravidelne.

Ako vyzerala vaša bezprostredná spolupráca? Pripravil koncepciu riešenia, ktorú ste potom naplňali?

Áno, zvyčajne bol nositeľom autorskej myšlienky. Ale bolo to rôzne, spolupracoval s viacerými architektmi, a tak boli pracovné vzťahy zakaždým trochu odlišné. Na začiatku prichádzal pre predstavu

Predajňa kožušín na Klobučníckej ulici (spoluautorka J. Janotová)

s kresbami, so skicami, mal veľmi ľahkú ruku, ako sa vraví. Raz som sa ho pýtala nad skicou zložitého schodišťa, ako to dokáže tak rýchlo nakresliť bez akejkoľvek pomoci geometrie. Povedal mi: Ja to vidím... Mal vynikajúcu priestorovú predstavivosť.

Čo z ďalších osobných vlastností ste uňho oceňovali či obdivovali? Mám na mysli najmä vzťahy ku kolegom a spolupracovníkom...

K spolupracovníkom bol veľmi otvorený, pri práci je to na úžitok. Mal dobrý postreh a bol vtipný, neraz ľudí okolo seba dokázal zabávať. Príznačné bolo, že nemal vlačné vzťahy. Buď ho ľudia mali radi, alebo im nebol

Zichyho palác, vstupné priestory

sympatický, nič medzi tým. Stávalo sa, že isté napätie vznikalo pre charakter úprav, aké Rastó presadzoval, napríklad medzi pamiatkarmi. Moderný dizajn v pamiatkovom prostredí nedokázal každý len tak ľahko stráviť. Ako sme sa dopočuli, vedúci predstavitelia SNR si po dokončení rekonštrukcie na hrade zavolali na obhliadku dokonca Miroslava Válka, vtedajšieho ministra kultúry. Ale Válek naše úpravy interiérov údajne odobril.

Napätie vznikajúce medzi moderným dizajnom a pamiatkovým prostredím môže byť predsa zaujímavé.

Áno, práve toto napätie Rastóvi veľmi vyhovovalo. Nemusi však byť vhodné všade.

Overovala som si to neskôr, keď som robila na rekonštrukcii Primaciálneho paláca s odborníkmi poľskej firmy. Poliaci, ktorí majú s pamiatkami bohaté skúsenosti, pri tejto otázke vyslovene hovorili o dvoch odlišných „školách“...

Spomínaná schopnosť spolupracovať s ľuďmi v prospech vecí stála podľa mňa u profesora Janáka v pozadí úspešnosti jeho diel azda takisto ako jeho schopnosti architekta. Súhlasíte?

Jednoznačne. A zaznamenali ju viacerí. Rastó prijímal každú dobrú myšlienku, využíval tvorivosť spolupracovníkov, či išlo o jeho rovesníkov, alebo o študentov, lebo mu išlo v prvom rade o riešenie, o výsledok. Profesor Miloslav Mudrončík, jeho kolega a priateľ (robili spolu veľkú rekonštrukciu divadla v Košiciach), to kdesi aj napísal: že obdivuje, ako Rastó dokázal súčasne spolupracovať na viacerých zadaniach s viacerými odlišnými tímami. Pracoval tak najmä v zrelšom veku, keď zrejme už dokázal využívať svoje skúsenosti. Je to obdivuhodná danosť, bez nej by toho možno ani toľko nevytvoril.

Škoda, že nemôžeme spomenúť aj iné práce a všetkých spoluautorov.

*Zhovárala sa Viera Vojtková
Snímky archív O. J.*

*Vstupná hala priestorov SNR
v areáli Bratislavského hradu*

Poézia zmenila jesenný večer na jarný

Jubilejný 160. Poetický večer pri sviečkach otvoril 24. septembra novú sezónu v kultúrnom dome na Kramároch. Juraj Sarvaš básňou Hudie jeseň od Jána Smreka doslova rozjasnil jesenný večer a spolu so svojimi hosťami opäť vyčaril srdečnú rodinnú atmosféru. Pozvanie tentokrát prijali renomovaní umelci, ktorých mená si spájame skôr s inými žánrami, než sú tie, v ktorých predviedli svoje majstrovstvo. Ludové piesne zaspievala nielen Angelika Vargicová, ale aj operný spevák Martin Babjak. A naopak, komorná kapela Jána Berkyho mladšieho priniesla tentoraz na pódium nielen folklór, ale blysla sa bravúrnou interpretáciou legendárneho džezového gitaristu rómskeho pôvodu Djanga Reinhardta, zakladateľa žánru gypsy jazz. Vynikajúci huslista a pokračovateľ rodinnej umeleckej tradície Ján Berky ml. s hrdosťou porozprával, že v Očovej, ktorá je rodiskom i miestom skonu jeho slávneho otca, po ňom nedávno pomenovali námestie a odhalili mu pamätnú bustu.

K prednesu zvolil Juraj Sarvaš popri básňach Jána Smreka či Andreja Plávku známe

i menej známe diela Andreja Sládkoviča. Menej známych divákov by možno prekvapilo, že Sládkovič vo svojej poézii zachytil aj humorné situácie. Skúsené a väčšinou stále publikum poetických večerov je však na nečakané voľby majstra Sarvaša zvyknuté. Prijemným sprestrením bol aj prednes poviedky Nežné ruky od J. G. Tajovského, ktorou sa predstavila talentovaná poslu-

cháčka Akadémie umení v Banskej Bystrici Majka Knoppová.

Milovníci krásneho slova sú srdečne pozvaní na najbližší večer s poéziou, ktorý bude v Dome kultúry na Kramároch 12. novembra o 19. h. Juraj Sarvaš ho venuje Milanovi Rúfusovi pri príležitosti nedožitých deväťdesiatych narodenín.

Text a snímka Jana Škutková

Večer v znamení muzikálu

Októbrová talkshow Na kus reči s Jozefom Banášom potešila i prekvapila divákov mnohými zaujímavými momentmi. Reč sa krútila najmä okolo muzikálového spevu, tanca a herectva. Nemohlo to byť inak, keď sú všetci hostia so svetom kumštu bytostne spojení. Generálna riaditeľka divadla Nová scéna Ingrid Fašiangová odkryla čosi zo zákulisia manažérskej práce v umeleckom prostredí: „Výštudovala som divadelnú vedu, ale nechcela som

sa stať kritičkou, táto práca mi akosi neprípadať férová voči umelcom. Vďaka otcovej profesii choreografa som mala od detstva úzky kontakt s našou najznámejšou muzikálovou scénou, stala sa témou mojej diplomovky, bola som tu na študijnom pobyte. Keď som prijala ponuku na riadiaci post, prostredie Novej scény som veľmi dobre poznala, a to z rozličných strán.“

Katarína Hasprová vyštudovala muzi-

kálový spev v Brne a zažiarila vo viac než dvoch desiatkach muzikálov. „Je smutné, že slovenskí umelci sa často musia najprv presadiť v Čechách, až potom ich domáce publikum prijme. Ale muzikálové herectvo ma naplňuje a aj keď som si vyskúšala aj iný žáner, chcem sa mu naďalej venovať,“ povedala speváčka s nádherným silným hlasom a nadchla hostí najznámejšími áriami z predstavení Cats, Mamma mia či Rómeo a Júlia.

Tretím hosťom večera bol Jozef Fašiang, ktorého kroky smerovali najprv skôr do sveta podnikania, no vzhľadom na rodinné korene a skutočnosť, že od detstva pôsobil v dabingu, ani jemu sa herectvo nevyhlo. Dnes ho poznajú televízni diváci najmä vďaka populárnemu seriálu Oteckovia.

Záver večera bol nečakaným prekvapením pre účinkujúcich i divákov. Riaditeľka Strediska kultúry Mária Priečinská spolu so svojimi kolegami zagratalovala Jozefovi Banášovi k sedemdesiatym narodeninám. Venovali mu pohodlné kreslo a teplé seniorské papuče, aj keď tie si zrejme aktívny hosť obľúbených večerov odloží na oveľa neskoršie časy.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Stopy minulosti v obrazoch Dominiky Kačkošovej

V nezvyčajnom industriálno-dizajnérskom priestore firiem Kabinet a Iluma na Račianskej ulici predstavila v septembri svoju tvorbu mladá výtvarníčka Dominika Kačkošová. Súbor malieb s názvom Ne-smrteľná podstata ľudskej duše zobrazuje Indiánov z Ohňovej zeme, ich prostredie, rituály a maskovanie. Niektoré obrazy obsahujú geometrické tvary ako kruh či trojuholník, ktoré môžu divákovi svojou symbolikou ponúknuť usmernenie pri čítaní súboru diel a poukázať na univerzálnosť princípov zakorenených v človeku a ukrytých v nevedomí.

„Ako predlohy mi poslúžili fotografie rakúskeho kňaza a etnológa Martina Gusinde, ktorý v období rokov 1918 až

1924 podnikol štyri cesty do Ohňovej zeme, aby študoval domorodé kmene Selk'nam, Yamana a Kawésqar. Zaznamenal ich spôsob života, už v tom čase na pokraji vyhynutia. Kmene, ktoré pôvodne obývali Ohňovú zem, sa stali obe-

ťami západného kolonializmu. Väčšina vymrela buď následkom cieleného vyhladzovania, alebo prinesených chorôb, proti ktorým nemali imunitu,“ vysvetlila umelkyňa návštevníkom vernisáže, ktorá sa konala 18. septembra.

(jš), snímky Andrej Fridrich

Nie je dôležité zvíťaziť, ale hrať férovo!

Význam a symboliku olympijských hier si pripomenuli žiaci na školskej Kolibskéj olympiáde 10. septembra. Kedy vznikol najvýznamnejšie a celosvetové športové zápolenie, čo symbolizuje päť olympijských kruhov, ale aj aký je význam pravidiel, že počas hier stíchnu zbrane? Odpovede na tieto otázky poznajú starší žiaci zo ZŠ Jeséniova z predchádzajúcich ročníkov, tí mladší si ich so záujmom vypočuli. V úvodnom príhovore vysvetlila deťom históriu olympiády riaditeľka školy Zuzana Salíniová. Mnohé ďalšie za-

fair-play. Starší žiaci pomáhali mladším v úlohe inštruktorov a rozhodcov a tiež sa pri tom priučili umeniu organizácie. Na záver všetci účastníci získali diplom a sladkú medailu.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

ujímavosti doplnil starosta Rudolf Kusý, ktorý im pripomenul, že starovekí Gréci si vysoko cenili férový spôsob súťaženia a víťazov športových disciplín si často učili sochou v ich rodnom meste. Spoločne s bohyňou zahalenou v tradičnom bielom odevu obaja zahájili športovú časť. Malí aj veľkí športovci preukázali šikovnosť, odhodlanie, vytrvalosť, ale aj zmysel pre

Komunitné centrum na Ovručskej 5 pozýva

4. 10., 11. 10., 18. 10., 25. 10.
od 10. do 12. h

NOVINKA: Ručné práce pre seniorov „AKO DOMA“

Príďte medzi nás štrikovať, háčkovať alebo si len posediť a porozprávať sa.

12. 10. od 18.30 do 20. h

Cestopis: Uzbekistan

O krásach tejto krajiny vám prídu porozprávať cestovateľky Nikola Rapčová a Alžbeta Szabóová.

18. 10. od 16. do 17. h

NOVINKA: Historické kvízy pre všetkých

Spoznali by ste Bratislavu na starých fotografiách? Príďte sa otestovať!

Vstup zdarma. Zmena programu vyhradená. Viac informácií o programe získate na telefónnom čísle 0907 977 211.

INZERCIA

Vodoinštalatéri – kvalitne a rýchlo. 0904 572 977

Pozývame

STREDISKO KULTÚRY BRATISLAVA-NOVÉ

MESTO VAJNORSKÁ 21

tel.: 02/44 37 37 60

info@skvajnorska.sk, www.skvajnorska.sk

nájdete nás aj na FB:

<https://www.facebook.com/strediskokulturybanm>

PODUJATIA PRE ŠIROKÚ VEREJNOSŤ

7. 11. 2018, streda 19. h

7 naj s Janou Hubinskou – Hostia:

Adriana Bartošová, Gabriel Jonáš

13. 11. 2018, utorok 19. h

Na kus reči s Jozefom Banášom – Hostia:

Renáta Názlerová, Peter Bažík

17. 11. 2018, sobota 19. h

Body Art Show – najväčšia prehliadka umenia bodypaintingu na Slovensku

23. 11. 2018, piatok 16. h

Kryštálové misy – meditačný koncert

24. 11. 2018, sobota 9. h

Kozmodróm 2018 – X. ročník sci-fi festivalu

29. 11. 2018, štvrtok 8. h

Burza práce

HUDBNO-TANEČNÉ PROGRAMY

Tradičné, a predsa vždy nové ČAJE O PIAŤEJ o 17. h, živá hudba 60. – 90. rokov, žebrovanie vstupeniek

3. 11. 2018 **HS FORTUNA**

18. 11. 2018 **HS SATURN**

25. 11. 2018 **HS MERYTAN** (Katarínska zábava)

KLUBOVÉ PODUJATIA

Každý pondelok, 18. h

Sahadža joga – ako sa zbaviť stresu – začiatocníci, vstup voľný

8. 11. 2018, štvrtok 16. h

Klub Patchwork – stretnutie klubu ručných prác

14. 11. 2018, streda 18. h

Dobrodruh – stretnutie klubu cestovateľov

15. 11. 2018, štvrtok 16. h

Klub priateľov opery

30. 11. 2018, piatok 14. h

Informačné centrum zdravia – pre záujemcov o zdravý výživu

VÝSTAVY

6. 11. – 24. 11. 2018

FOTOSALÓN – výstava autorských fotografií

27. 11. – 19. 12. 2018

Patchwork – výstava členiek klubu ručných prác

Návštevný čas výstav: pondelok - piatok

14. h – 18. h, v sobotu a nedeľu v rámci podujatí

VÝMENNÉ STRETNUTIA ZBERATEĽOV (VSZ)

3. 11. 2018, sobota od 8. h – 12. h.

VSZ mincí, pohľadníc, bankoviek, odznakov, vyznamenaní, etikiet, filatélie, plagátov, kníh, gramoplatní a pod.

Predpredaj vstupeniek: streda 16. h – 19. h

a jednu hodinu pred podujatím v SK BNM

Vajnorská 21, tel.: **02/44373763**.

Zmena programu vyhradená.

Bližšie informácie na tel. č.: 02/44 37 37 60

Ponúkame pre základné a stredné školy kultúrno-

spoločenské a výchovno-vzdelávacie podujatia,

tel.: **0903/929 244, 02/44 37 37 82**

Prenájom priestorov na semináre, spoločenské

akcie, prezentácie, tel. **0904/691 507,**

02/44 37 37 82

Výroba reklamy od vizitiek po transparenty – vrátane grafických návrhov za **VÝHODNÉ CENY**, tel. **02/44 37 25 12**

DOM KULTÚRY KRAMÁRE

Stromová 18

tel.: 02/54 77 11 48

dkkramare@chello.sk, www.skvajnorska.sk

PODUJATIA PRE ŠIROKÚ VEREJNOSŤ

12. 11. 2018, pondelok 19. h

Poetický večer s Jurajom Sarvašom a jeho hosťami

KLUBOVÉ PODUJATIA

7. a 21. 11. 2018, streda 16. h

Klub Venuša - klubové stretnutie

Ligy proti rakovine

VÝSTAVY

Október 2018 až január 2019

Čiernobiely svet Anny Jelinkovej –

autorská výstava fotografií, ktoré zachytili krásy každodenného života počas autorkiných potuliek prírodou

Služby – prenájom priestorov na semináre, spoločenské posedenia, prezentácie

Predaj vstupeniek: pondelok, utorok, od 16. h do 19. h (vždy 2 týždne pred podujatím) Vstupné sa vráti len v prípade zrušenia predstavenia.

Zmena programu vyhradená. Vstupenky nerezervujeme.

7NAJ s Janou Hubinskou

Výrazné momenty zo životov herečky, speváčky a klaviristu.

hudobní hostia:
Adriana Bartošová
a **Gabriel Jonáš**

7.11.2018 o 19. h

UMENIE MAĽOVANIA NA TELO V STRHUJÚJOM PRÍBEHU

Body Art Show

5. ročník
cesta časom

17.11.2018
19:00
ticketportal

Jozef Banáš

Na kus reči

RENÁTA NÁZLEROVÁ
advokátka zo Súdnej siene,
scenáristka, moderátorka,
spisovateľka a akčná žena.
Rozprávanie aj o knihe
TUČIBOMBA, NO A ČO?

PETER BAŽÍK
víťaz ČR SR show THE X FACTOR,
multiinštrumentalista, producent
a spevák

utorok 13.11.2018 o 19. h

dalito.sk
MEDIALNÝ PARTNER
PayPer Vision
ticketportal